NEWSLETTER

11/2026

NOVINKY z vědeckého života meziuniverzitních projektových týmů

ZELEŇ A VODA V MALÝCH OBCÍCH:
Nový průvodce pro práci s veřejnými prostranstvími

Jak mohou malé obce smysluplně hospodařit s dešťovou vodou, rozvíjet zeleň a zlepšovat kvalitu veřejných prostranství? Odpovědi nabízí naše nová publikace **Zeleň a voda v malých obcích: Průvodce inovativním přístupem k dešťové vodě, modrozelené infrastruktuře a veřejným prostranstvím**.

Publikace je zdarma ke stažení na webu CESMOD

Je určena především starostům a jejich spolupracovníkům v obcích do 10 000 obyvatel. Nabízí srozumitelný návod, jak k těmto tématům přistupovat koncepčně, kde začít, jak stanovit priority, kdy a jak zapojit odborníky a na co si dát pozor při přípravě a realizaci projektů. Představuje také 12 typů míst typických pro malé obce – od návsí, ulic a parkovišť přes obecní budovy či nové zastavitelné lokality až po vodní plochy a okolní krajinu. U každého z nich upozorňuje na časté problémy, možnosti zlepšení a inspirativní příklady z praxe českých obcí. Hlavním poselstvím publikace je, že chytrá řešení nemusejí být složitá ani nákladná. Důležitější je, aby odpovídala místním potřebám, vzájemně na sebe navazovala, vznikala s odbornou podporou a měla dlouhodobou péči.

Typ prostranství
↓
Problémy
↓
Možnosti řešení
↓
Inspirace

Chytrá řešení nemusí být složitá ani nákladná

Publikace vznikla v rámci Platformy pro zelenou a modrou infrastrukturu ve spolupráci s odborníky z ČVUT v Praze a navazuje na úspěšnou příručku **Voda ve městě**. Je jedním z výstupů projektu **CESMOD** – Centrum výzkumu pro odolnou, SMART, inovativní a udržitelnou společnost, který pod vedením Univerzity J. E. Purkyně propojuje pět českých univerzit s odbornými partnery, včetně inovačních agentur a Národní sítě Zdravých měst ČR. Tým IEEP se v rámci projektu věnuje zejména otázkám životního prostředí a adaptace měst, menších obcí a krajiny na změnu klimatu, ale také inovativním řešením v oblasti dopravy a odpadového hospodářství.

Více o projektu naleznete zde

Marek Hekrle

Budoucnost Klíšského potoka očima studentů z celého světa

Jak může městský potok pomáhat chránit před povodněmi, posilovat odolnost vůči změně klimatu, podporovat biodiverzitu a zároveň zlepšovat kvalitu života ve městě? Touto otázkou se zabývalo 23 studentů ze 13 zemí světa během mezinárodní letní školy **Summer School on Urban River Restoration**, kterou organizoval náš tým na UJEP ve spolupráci s Katedrou geografie PřF UJEP, Magistrátem města Ústí nad Labem a dalšími partnery v rámci projektu **ReBioClim**. Kromě společných přednášek a exkurze do Krásné Lípy (kde se v rámci jiného námi realizovaného mezinárodního projektu **LAND4CLIMATE** revitalizoval dříve silně regulovaný potok přímo uprostřed města) studenti pracovali většinu času v pěti interdisciplinárních týmech, kdy bylo jejich úkolem poznat Klíšský potok v Ústí nad Labem prostřednictvím terénních průzkumů a navrhnout jeho revitalizaci. S využitím konceptů ekosystémových služeb a přírodě blízkých řešení vytvořili pět inspirativních vizí budoucnosti tohoto městského toku, přičemž odborná porota složená ze zástupců Magistrátu města, FSE UJEP a IOER v Drážďanech vybrala jako vítězný návrh „Ústí? U stay!“.

Tisková zpráva a fotky z letní školy k prohlédnutí zde

Více informací o projektech naleznete na webu ReBioClim a LAND4CLIMATE

Štěpánka Truhlářová a Jiří Louda

Jak vyhodnocovat environmentální přínosy evropských fondů?

Jak účinně vyhodnocovat, zda projekty podporované z evropských fondů přispívají k ochraně životního prostředí, úsporám energie nebo snižování emisí? Těmto otázkám se věnoval projekt zaměřený na přípravu metodiky a evaluačního designu pro hodnocení výsledků a dopadů specifických cílů politiky soudržnosti **CP 2** – Zelenější a nízkouhlíková Evropa v programovém období 2021–2027. Jeho závěrečná zpráva představuje ucelený evaluační rámec a soubor analytických postupů pro hodnocení přínosů podpořených intervencí.

Zpracování metodiky zahrnovalo analýzu více než 600 potenciálních indikátorů, formulaci evaluačních otázek a návrh postupů pro analýzu výsledků a dopadů intervencí. Navržené přístupy byly následně pilotně ověřeny na reálných datech, což umožnilo posoudit jejich praktickou využitelnost i limity vyplývající z dostupnosti dat a možností interpretace výsledků. Zpráva zároveň přináší doporučení pro budoucí monitorování a evaluace v programovém období od roku 2028. Jejím cílem je přispět k tomu, aby hodnocení evropských intervencí lépe zachycovalo nejen realizované aktivity, ale především jejich skutečné přínosy pro životní prostředí.

Lenka Zaňková a Jan Macháč

Beskydy bez hranic: Věda, příroda a spolupráce Česka a Slovenska

Mezinárodní projekt CoEvolvers zkoumá, jak mohou přírodě blízká řešení přispívat k ochraně biodiverzity, zmírňování dopadů klimatické změny a vytváření odolnějších a inkluzivnějších komunit. V česko-slovenském regionu Beskyd se tyto cíle naplňují prostřednictvím tzv. **živé laboratoře** (*Living Lab*), která propojuje vědce, místní obyvatele, obce a další aktéry při hledání společných řešení pro udržitelné hospodaření s vodou a lesy. Důležitou součástí aktivit je také sdílení zkušeností a znalostí prostřednictvím digitální platformy Beskydy Online.

Jedním z výsledků naší spolupráce s místními aktéry a kolegy ze Slovenska je interaktivní **výstava** *Naše Beskydy – soužití člověka a přírody*, která byla slavnostně otevřena 15. srpna 2026 v informačním centru ve Velkých Karlovicích. Prostřednictvím příběhů, naučných panelů a hlasů beskydské přírody (např. tetřeva, smrku, lýkožrouta či vody), přibližuje vzájemnou provázanost člověka a přírody a proměny beskydské krajiny. Po skončení výstavy ve Velkých Karlovicích se expozice přesunula na Slovensko, do základní školy v Makově, kde ji na přelomu září a října doprovázely komentované prohlídky a interaktivní programy pro školáky. Výstava tak podpořila environmentální vzdělávání a přeshraniční dialog o ochraně přírody.

Jiří Louda a Martin Špaček

Jak vnímáte luční sady a ovocnou krajinu?

Luční sady, ovocné aleje a další tradiční ovocné výsadby jsou součástí krajiny, ve které žijeme, pohybujeme se a trávíme volný čas. Jaký význam jim lidé přisuzují dnes a jakou roli by podle nich měly mít v budoucnu? Na tyto otázky se zaměřuje anonymní online **dotazník** určený české veřejnosti. Zapojit se mohou všichni zájemci; být odborníkem ani vlastníkem sadu není nutné.

Šetření realizuje projekt **OKliBio**: Ovocná krajina pro klimatickou změnu a biodiverzitu. Výsledky budou jedním z podkladů pro přípravu strategie péče o luční sady v českém příhraničí se Saskem. Souběžné šetření probíhá také v Německu a umožní porovnat, jak se do vztahu lidí k ovocné krajině promítají rozdílné historické zkušenosti a tradice péče o krajinu. Svůj pohled můžete sdílet v anonymním online dotazníku, který je otevřen minimálně do konce roku 2026.

Lenka Dubová

KALENDÁŘ AKCÍ

Mezinárodní diskusní seminář POWER ON DEMAND:
STORAGE, FLEXIBILITY & THE ENERGY SYSTEM OF TOMORROW
10. 11. 2026 | 12:30–19:00
Český institut informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT

Finále 8. ročníku soutěže Czech Envi Thesis
Celostátní soutěž bakalářských a diplomových prací v oblasti životního prostředí. Více na webu soutěže.
25. 11. 2026 | 14:00–17:30
Ústí nad Labem, UJEP Aula Jiřiny Jílkové

SMART Inspiraton chytrých řešení pro města
Účast zdarma. Registrace ZDE do 18. 11. 2026.
26. 11. 2026 | 10:00–15:30
Telč, Univerzitní centrum Masarykovy univerzity

LETEM SVĚTEM

ÚČASTNÍME SE

Na konci léta J. Brabec na konferenci **SDEWES** v Las Palmas de Gran Canaria představil výzkum netechnických bariér geotermální energie.

L. Zaňková a J. Macháč se v září v Trevíru zúčastnili mezinárodní konference **TERRAenVISION**, kde představili výsledky výzkumu zaměřeného na udržitelnou krajinu a přírodě blízká opatření z projektu SpongeBoost a LAND4CLIMATE.

Na květnové evropské konferenci **ESP** (Ecosystem Services Partnership) jsme měli celkem 5 příspěvků: výsledky našich projektů zde představili L. Zaňková, L. Dubová, J. Louda a J. Macháč. Témata sahala od obnovy mokřadů a městských toků přes preference obyvatel a nově vyvíjenou Serious Game až po hodnocení přínosů opatření v zemědělské krajině.

To, že naše projekty nežijí pouze v odborných publikacích a vědeckých konferencích, jsme letos srozumitelnou a hravou formou představili na **Veletrhu vědy** v Praze a na **Noci vědy** na UJEP. Návštěvníci si mohli například zahrát adaptační domino, přečíst si komiks o mokřadním hrdinovi Spongym, nebo zhlédnout pětiminutový animovaný film o obnově toků ve městě.

PUBLIKUJEME

J. Macháč a L. Slavíková spolu s N. Čermákovou a německými kolegy publikovali v časopise Int. J. of Climate Change Strategies and Management článek porovnávající adaptační plány 14 českých a německých měst.

M. Špačkovi a J. Loudovi společně s vědci ze Slovenska a Německa vyšel článek v časopise Forest Policy and Economics, kde se na základě výsledků z 6 případových studií z různých regionů Evropy zabývají tím, jak prostřednictvím spolupráce aktérů vytvářet inovativní způsoby správy lesů a udržitelného poskytování ekosystémových služeb.

Na IEEP YouTube jsou dostupná 4 videa z cyklu webinářů Climate_CRICES, který se věnoval tomu, jak mohou data, analýzy a další inovativní přístupy podporovat rozhodování v územním rozvoji a městském plánování adaptace.

Na stejném kanále je také 6 vystoupení z webináře Práce s veřejností při zavádění modrozelené infrastruktury, který proběhl v rámci projektu CESMOD.

E-academia
E-mail: office@e-academia.eu
www.e-academia.eu

Institut pro strukturální politiku, o. p. s.
Kanceláře: Štěpánská 16, 110 00 Praha 1
E-mail: ireas@ireas.cz
www.ireas.cz

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku
Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem
E-mail: ieep@ieep.cz
www.ieep.cz